

Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

Ročník: 102

číslo: 47

20. listopadu 2022

Cena: 10 Kč

Hodnota svobody a cesta nenásilí podle J. A. Komenského

Jak velký význam dával Jan Amos Komenský právě svobodě, dokládá i tento jeho výrok: „Svoboda, tvrdím, je nejskvělejší lidský statek, stvořená spolu s člověkem a od něho neodlučitelná, pokud není souzeno člověku zahynout.“ Pro svobodu náboženskou i politickou dokázal Komenský odejít ze své vlasti i do exilu. O svobodu se nasazoval svými diplomatickými kontakty a jednáním v zahraničí. A tuto svobodu jako „návrat věcí tvých, ó lidé český“ vložil do svého Křaftu umírající matky Jednoty bratrské jako nadčasové prorocství posilující náš národ a vlast vždy v časech útluhu a období totalitních režimů.

S tématem svobody se setkáváme v Komenského spisech, zvláště v jeho monumentálním díle „Obecná porada o nápravě věcí lidských“, ale zmínky jsou i ve spise „Štěstí národa“ nebo v jeho spise ze závěru života „Jedno potřebné“ (Unum necessarium). Komenský byl teolog, věřící křesťan a náboženský myslitel, i když svým dílem zasahuje do řady oborů. V Obecné poradě, v části Pansofie, když popisuje materiální svět, definuje člověka takto: „Člověk je živočich se svobodným jednáním určený k panování nad tvory a k věčnému společenství s věčným Stvořitelem.“ Podle Komenského charakterizuje člověka trojí: svobodné jednání, panování nad tvory a společenství s Bohem. „Panování nad tvory“, které vychází z Bible z 1. knihy Mojžíšovy zvané Genesis (Gn 1,26-27), je předmětem diskuse v rámci ekologie a je potřeba toto poslání člověka chápat jako správu a péči. Třetím znakem člověka je jeho přesah směrem k transcendentu, biblicky viděno se jedná o naději věčného života ve spojení s Bohem. Nás v souvislosti s naším tématem

zajímá ten první znak našeho lidsství, a tím je svobodné jednání. Bůh člověka podle Komenského obdaroval láskou ke svobodě. V tom spočívá jeho odlišnost od ostatních zvířat. Zvířata dospívají k určité volnosti, ale ne ke svobodě. Ta je dána jen člověku jako Božímu obrazu. Přesto zárodky svobody je možné spatřovat i u zvířat. Komenský to názorně dokládá: „Vždyť kůň vyhazuje jezdce, býk shazuje jáhmo, ptáček opouští klec, v níž má předloženou potravu, a to všechno proto, aby byli volní.“ V člověku je touha po svobodě velmi silná, takže někteří hodnotu svobody předřadí před hodnotu vlastního života. I tak vznešená a jedinečná hodnota, jako je svoboda, může být zneužita a zcela falešně pojata. Komenský říká: „Aby člověk mohl svobodně užívat vůli, dal Bůh člověku světlo rozumu jako rádce a svědomí jako strážce.“ Komenský uvádí citát řeckého filozofa Diogéna, že svobodný není ten, kdo mnoho potřebuje, kdo je lakomý a ctižádostivý nebo požitkář. Naprostá svoboda znamená nebyť ničím spoután a spočívá v ovládnutí sebe sama. Jako peda-

Květinová výzdoba z Husovy kaple naší církve ve Žďáru nad Sázavou – pro radost i jako možnou inspiraci pro další sbory... Veškeré květiny jsem vlastnoručně vypěstovala a také naaranžovala. Další ukázky na webu naší církve. Zdraví sestra Jiřina Selucká

gog Komenský není tím, kdo prosazuje bezbřehou svobodu. V Pampeidii říká: „Vhodným opatřením bude také krotit nevázanost neomezené svobody tím, že se zřídí rozumná hráze proti dychtivosti vůle do všeho se vrhat, aby jasně viděla, že se můžeme slepě řídit beze škody, a aby sama sebe krotila.“ Svoboda je podle Komenského jednou z důležitých podmínek všeobecné nápravy společnosti. Vyzývá: „Naprostě tedy musíme směřovat k tomu, aby se lidskému pokolení vrátila svoboda myšlenková, svoboda náboženská a svoboda občanská.“ I když hovořil ve své době, zní tento požadavek stále aktuálně. Stejně tak i jeho názor vyslovený také v Obecné poradě:

„Neboť lidská přirozenost je stvořena svobodná a žádným způsobem nechce nebo se nemůže dát nutit bez újmy na sobě samé. Je stvořena k plné rovnosti se svým bližním, stejně svobodným ve všem.“ Ve spise „Štěstí národa“ zahrnuje svobodu mezi 18 znaků, kterými se projevuje požehnaný a šťastný národ. I když Komenský tolik zdůrazňuje svobodnou vůli člověka a svobodu jako výsostnou hodnotu, nikdy nechápe člověka jako bytost autonomní a individualistickou. Člověk je součástí plánu Božího stvoření jako celku a má se na něm aktivně podílet ve spolupráci s Bohem. Není sám autorem plánu celého světa, ale má se podílet na jeho naplnění a dotvoření.

Hluboký respekt Komenského ke svobodě a svobodné vůli člověka se projevuje i v jeho pedagogice a plánu projektu univerzální všennápravy, tzv. poslední reformace. Cesta k výchově člověka i k nápravě lidstva má být nenásilná. V Didaktice píše: „Nemáme-li způsoby, jak navnadit mysl odbornými prostředky, násilí užijeme jistě nadarmo. Rány a bití nepomohou pranic vstřípit do hlavy lásku k vědění, avšak dovedou způsobovat nechuť a nenávisť k němu.“

Pro Komenského pojetí univerzální reformace – všennápravy je charakteristická cesta nenásilí, jak je to vyjádřeno v jeho hesle: „Všechno Pokračování na str. 2

Je na nás, abychom pomohli

S manželkou jsme podnikli nedělní výlet do Prahy, do Národního muzea. Na Václavském náměstí na prahu jednoho z domů jsme si všimli opilého muže, bezvládně ležícího ve vchodu. Byl relativně čistě oblečený, vypadal skoro jako manažer, kterého předevčírem vyhodili z práce. Ve tváři měl výraz čirého zoufalství, trýznivého duševního utrpení. Manželka povídá: „Ten asi není bezdomovcem dlouho, možná to byla jeho první noc na ulici...“ Na moment mi blesklo hlavou, že se k němu skloním, zvednu ho a zeptám se, co se mu stalo. Ale na náměstí plném turistů jsem se styděl. Co kdyby mě poslal někam...? A co kdyby si kolemjdoucí mysleli, že k němu patřím...? Když teď vzpomínám na tu smutnou scénu, znova se stydím. Za sebe, že mi chyběla odvaha. Za naši společnost, že pohrdáme lidmi

na okraji, jimž se vyhýbáme a díváme se jinam. V evangeliu Ježíš vypráví příběh o nemocném chudákově, co hladověl před vraty boháčova domu a marně doufal, že se nasytí alespoň zbytky ze stolu. Příznačné je, že Ježíš boháče nejmenuje, ale opakovaně zmiňuje chudákovu jméno: Lazar. Jako by chtěl zdůraznit, že nikdo z ubohých není zapomenut, že Bůh o něm ví. A skutečně: po smrti je Lazar přenesen do ráje k praotci Abrahamovi, kdežto boháč propadne ohnivému peklu. Klasická náboženská obezlička, dalo by se říct. Spravedlnost se odkládá kamsi do záhrobí, v pozemském životě ji zřejmě Bůh prosadit nedokáže. Odměň a trestů se dočkáme teprve až na „onom světě“. Smiřme se s faktem, že vždycky mezi námi budou nešťastníci, kteří

Dokončení na str. 2

Tomáš Butta / Markéta Pánková / Martin Jindra (eds.)

Jan Amos Komenský a jeho odkaz v Církvi československé husitské. Praha 2022, 282 stran.

Publikace představuje výsledky projektu „J. A. Komenský a jeho odkaz v Církvi československé husitské“, který se uskutečnil za odborné spolupráce Národního pedagogického muzea a knihovny J. A. Komenského v Praze při příležitosti 430. výročí narození velkého teologa, pedagoga a filozofa.

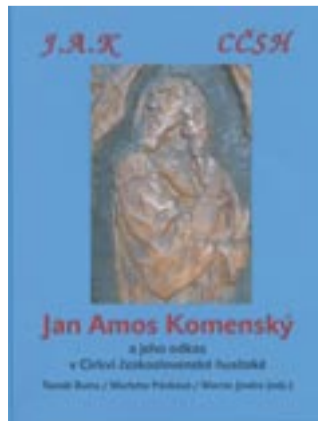
Autoři jednotlivých kapitol této monografie jsou z řad Církve československé husitské, Husitské teologické fakulty Univerzity Karlovy a z Národního pedagogického muzea a knihovny J. A. Komenského v Praze. Součástí publikace je abecedně zpracovaná bibliografie k J. A. Komenskému v publikacích a časopisech od autorů Církve československé husitské.

Text doplňuje a dokresluje obrazo-

vá příloha s fotografiemi sborů, zvonů, nápisů, soch, obrazů i grafik. Do této přílohy jsou vřazeny i některé plakáty a fotky z akcí Církve československé husitské s připomenutím odkazu J. A. Komenského v roce 2022.

Badatelský projekt a tato z něho vycházející kolektivní monografie chce přispět k hlubšímu pochopení významu J. A. Komenského v Církvi československé husitské, jak z hlediska dobově-historického a kulturního, tak i z hlediska jeho spirituální a myšlenkové aktuálnosti.

Publikaci je možno koupit v prodejně Blahoslav v ústředí naší církve v Praze-Dejvicích za cenu 360 Kč, případně si ji můžete objednat na www.eBlahoslav.cz, kde je také ukázka knihy. red

Je na nás, abychom pomohli

Dokončení ze str. 1
rým psi olizují vědy jako biblickému Lazarovi.

No nic, nekažme si chuť, prostírá se k večeri, probereme u jídla, co zajímavého jsme dneska viděli v Národním muzeu...

Nabízí se kacířská otázka: Proč věřit v Boha, který „nefunguje“ podle našich představ, neochrání nás a nezařídí nápravu stavu věcí? Proč Bůh dopouští utrpení a neodstraní zjevnou nespravedlnost a nerovnost? Proč se příběhy všelijakých Lazarů neustále opakují?

Nebude poctivější vzdát se náboženské útěchy a hledět, jak si můžeme pomoci sami? Starej se hlavně o sebe a ničím dalším se příliš nezatežuj! Neuvažoval podobným způsobem i boháč z Ježíšova příběhu? Ani od nás není takové smýšlení vzdálené, ačkoli se většinou nepovažujeme za boháče a žijeme od výplaty k výplatě (a někteří s výplatou nevyjdou...).

Všechny ty otázky dosvědčují, že ani v církvi ještě plně nerozumíme Ježíšově cestě a nevíme, jak si osvojit „mysl Kristovu“ (2. Korintským 2,16), kterou učedník přijímá od svého Mistra tím, že ho následuje. Protože v evangeliu nenajdeme příslib, že Bůh nám pomůže, kdykoli si budeme přát. Objevme v něm posláni pomáhat Bohu, aby naším prostřednictvím, našima rukama, přicházela od Boha pomoc k Lazarovi na našem prahu! Ježíš obrací naruby odvěkou náboženskou logiku: už nejde o to, zajistit si přinášením obětí Boží pomoc, nýbrž přinést sebe sama, podat „srdce svá Bohu v obět’

svatou“ (jak zpíváme při liturgii - ale zpívat nestačí, je třeba tím žít), nabídnout Bohu, že mu budeme nápomocni jako milovanému příteli, jemuž důvěřujeme.

Neměl jsem odvahu pomoci bezdomovci na Václavském náměstí. Kde vzít odvahu pomáhat Bohu...? Snad jedině v modlitbě, která svou tajemnou mocí proměňuje srdce. Modlitbou se trénuje odvaha. Během holokaustu si mladá židovská žena Etty Hillesum zapsala do deníku:

„Pomohu ti, Bože, abych tě v sobě nezhasila, ale nemohu ti nic zaručit předem. Avšak jedna věc je mi stále jasnější: ne ty můžeš pomáhat nám, ale my můžeme pomáhat tobě, a když to budeme dělat, pomůžeme sami sobě. To je všechno, co lze v dnešní době zachránit, a také jediné, na čem záleží: kousek tebe v nás, můj Bože. Možná těž budeme moci přispět k tomu, aby ses zrodil ve zmučených srdcích druhých lidí. Ano, můj Bože, zdá se, že jsi jen málo schopen změnit situaci, která je vposledku od tohoto života neoddělitelná. S každým úderem mého srdce je mi jasnější, že ty nám nemůžeš pomoci, ale je na nás, abychom pomohli tobě a až do konce bránili místo, v němž v nás přebýváš.“

Odkud začít? Pomáhat Bohu můžeme jistě i tím, že budeme pečovat o jeho chrám, jímž je lidské tělo a duše, pečovat o „kousek“ Boha ve svatyni srdce, a právě tak chránit ono místo, v němž v nás Bůh přebývá. **Lukáš Bujna**

Z kazatelského plánu

Poslední neděle po svatém Duchu

Panovat bude od moře až k moři, od Řeky do dálav země. Všichni králové se mu budou klanět, všechny národy mu budou sloužit. (Žalm 72,8.11)

První čtení: Jeremjáš 23,1-6

Tužby pro dobu po Duchu svatém (VII):

2. Abychom byli zbaveni všeho, co nám brání plně následovat Krista, modleme se k Hospodinu.

3. Abychom Duchem svatým byli vedeni ke službě slovem i skutkem, modleme se k Hospodinu.

Modlitba před čtením ze sv. Písem:

Panovníku Hospodine, povzbuď svůj věřící lid, aby se tebou nechal vést a nebál se kráčet v požehnaných šlépějích tvého Syna! Osviť nás, Bože, svým svatým Duchem, ať slyšíme slova Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Druhé čtení: Koloským 1,11-20

Evangelium: Lukáš 23,33-43

Verš k obětování: Daniel 7,14

Verš k požehnání: Lukáš 19,38

Modlitba k požehnání

Panovníku Hospodine, pamatuj na nás a přijmi nás pro obět’ tvého Syna, abychom se mohli těšit z toho, že na nás dopadá odlesk jeho královského majestátu! Prosíme o to ve jménu Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Vhodné písně: 36, 82, 118, 130, 273, 300, 303, 310, 269

Hodnota svobody a cesta nenásilí...

Pokračování ze str. 1
at’ samo plyne, at’ ve věcech násilnost není“ (Omnia sponte fluant, absit violentia rebus).

Podle Jana Hellera je toto heslo vyznáním Komenského jak teologicky, tak filozoficky, ale i pedagogicky. Teologicky v tom, že Bůh je láska a všechno násilí je od Zlého. Filozoficky tak, že pravda se prosazuje vlastní vahou, ne vnější

silou. Pedagogicky tím, že účinné jsou jen nenásilné metody, mnohdy spontánního postupu a přirozeného růstu bez donucování. Člověk nesmí být donucován, ale musí se vyvíjet svobodně „přirozeně“ a svobodně milovat řád. Cestou k tomu je výchova a vyučování, které znamenají vést.

O způsobu vedení se Komenský vyslovuje takto: „Vést značí čin-

nost mírnou, nikoli násilnou, milou, nikoli odpornou. Koho si přeji vést, toho přece ani nepoháním, ani neodstrkuji, ani nesrážím k zemi, ani násilně neodvlékám, nýbrž jej vedu za ruku a šetrně provázím, nebo kráčeje před ním po volné cestě lákám jej, aby mě následoval.“

Tomáš Butta

Spomínáme si na zosnulých

V těchto novembrových dnech, keď sa celá príroda ukladá k zimnému spánku, si spomíname na našich zosnulých, ktorí už prekročili hranicu nášho sveta a žijú neodvolateľne v Božej blízkosti.

Cirkev je živým organizmom, v ktorom sú všetci jej členovia spojení životným putom lásky. Svätosť je Boží dar a nie výsledok ľudského úsilia. Svätci boli ľudia takí ako my, mali svoje radosti, ale aj bolesti. V živote sa však vždy riadili Božími výzvami a požiadavkami. Neboli bezhraniční. Mali svoje chyby a nedostatky, s ktorými však dokázali úspešne zápasit’. Myslím si, že svätci nie sú našimi príhovoriacimi u Boha, lebo Boh vie najlepšie, čo potrebujeme. Ale so svätcami a môžeme modlit’. Keď uctieваме Ježíšovu matku Máriu, postavme ju do nášho streda ako apoštola a modlime sa skôr s ňou k Bohu ako k nej.

Svätci sú nám vzorom lásky a služby. Svätci vedeli aj odpúšťať nepriateľom a aj v tomto sú nám vzorom. Teda snažme sa ich napodobňovať v láske, pokore a službe. Nechceme byť svätcami v zmysle superdokonalých ľudí. Božie požiadavky sú pre nás príliš vysoko postavenou latkou. V náboženstve Boh hľadá človeka a nie človek Boha. Pochopil to už reformátor Martin Luther. Boh nás nekonečne miluje a chce nás priviesť do svojej slávy v nebi. Závisí len od nás, či mu to umožníme.

Radost’ zo života nech je aj dušou nášho života v spoločenstve svätých. Spomeňme si v týchto dňoch nielen na našich blízkych, ale aj na tých jedincov, ktorí zápasili o krajší život ľudí na tejto zemi, bez ohľadu na vierovyznanie, napríklad na Dietricha Bonhoeffera, Editu Steinovú, či iných známych alebo neznámych ľudí, ktorí svojím životom žiarili ako jasné hviezdy na oblohe. Spomeňme si aj na tých, ktorí z dôvodov svojej inakosti museli opustiť tento svet. Sme im vďační za ich svedectvo. Spojme svoje mysle i srdcia so všetkými bytosťami na tomto svete aj v Božej večnosti. Vo svete je ešte veľa neobjavenej krásy. Vytvarujme hodnoty pre seba aj pre budúce generácie, aby mohli žiť v láske a pokoji.

Štefan Šrobár

Nad Písmem

Co s načatým večerem?

L 23,33-43

Co byste dělali, kdybyste věděli, kolik času ještě máte před sebou? Kolik času vám ještě zbývá a třeba to není moc? Někdo by vzal všechny svoje úspory a všechno by utratil. Užil by si dosyta všeho, co si do teď odříkal. Už to stejně nemá cenu, tak at’ se to tedy točí! Rubáš přece nemá kapsy, tak proč nad tím vůbec přemýšlet. Někdo by mohl jet na místa, kam se vždy toužil dostat. Vždycky přece bylo málo času a peněz, děti byly malé, musel se dům postavit či dozařít nebo ušetřit něco pro vnoučata, zkrátka vždycky byly důležitější věci na pořadu dne než sny. A času bylo dost...

Další by se třeba začal vypořádávat se všemi kostlivci, co má ve skříni, mít čistý štít, než před Něj předstoupí. Někdo by vyhledal svoje lásky, které měl celý život tajně zamčené v srdci, nebo přátele či rodinu, aby je naposledy viděl... Zkrátka, při reálné blízkosti nedostatku času bychom začali dělat věci jinak. Možná si i více času vážít, možná si vážít více toho, co děláme, čemu čas obětujeme. Jedna má známá mi říkala, že když čte knihu, vždy si představí, jestli by ji dočítala, kdyby věděla, že za pár dní zemře.

Čas pořád plyne, tak co nás ukolébává v tom, že ho máme hodně, že sny si splníme až na Vánoce, až příští léto, až v důchodu, až... Nebo ty, které máme rádi, navštívíme „až příště“? A co omluvy? Ano, těm, kterým jsme i třeba nechtěně ublížili, se taky omluvíme „až někdy...“

„O onom dni a hodině však neví nikdo, ani anděl v nebi, ani Syn; jenom Otec sám.“ Naskytá se tedy otázka, je dobře, že nikdo, kromě Otce, nezná ten čas, kdy to všechno skončí? Je dobře, že to nevíme? Stejně veškeré indicie, které potřebujeme k vyřešení tohoto životního rébusu, máme. „Modlete se, neboť nevíte dne ani hodiny,“ píše Matouš na jiném místě. Může to tedy přijít kdykoliv a my nemáme být překvapeni. Ba co víc, nejen,

že nemáme být překvapeni, ale máme být připraveni. Jako ti služebníci s lampami, které hoří, jako hasiči, kteří také nejezdí k požáru bez vody, jako děti, když si jdou ořezávat do lesa klacky, si nezapomenou nožičky. A náš lampový olej, voda i nožičky jsou modlitby. To je naše příprava, to je to, co nás odděluje, co vystavuje mosty, po nichž se dá bezpečně přejít na druhou stranu. Jinými slovy: Noe stavěl archu a dole pod horou probíhal velký mejdan. Nikdo si toho starého podivína nevšiml a pokud ano, tak to jistě nebylo s účtů. Neč dělat bláznivé a nepochopitelné věci, jako stavět lodě na kopci, když každý den má tolik problémů, tolik bolestí, že je nejlepší na ně nemyslet, neřešit je a ponořit se do řeky zábavy, přepít to, vytancovat, odsunout, nebo nejlépe dělat, že to není a carpe diem! Show must go on! Sranda musí být i kdyby na chleba nebylo, se říká. Jenže...

Někdy je dobré se po té dlouhé párty probudit, spočítat si rány, dluhy nebo i radosti a nahlédnout na nový den novými očima. Trochu té pokory, trochu těch diků, trochu té lásky a pozornosti k ostatním. I k těm, kteří stávají po kopcích archy. Kdyby tam dole nebyla tak dlouho zábava v plném proudu, nemuselo by se na vršku Araratu stavět. Někdy jsou rady jednoduché, zkrátka nepřehlížet realitu, být připravený a k tomu se modlit.

A to, že nevíme, kdy to přijde? Kdybychom věděli, že to bude třeba 15. prosince letošního roku, je velká pravděpodobnost, že se ta mejdanová show zase rozjede, a kdyby to mělo být 15. prosince za sto padesát let, tak se taky rozjede, protože do té doby je hodně času a tak to přeci nemá cenu řešit, že?

„Bděte tedy, protože nevíte, v který den váš Pán přijde.“ A je to tak lepší. Je to na nás, na našem rozhodnutí, jak darovaný čas strávíme, co si k sobě pustíme za myšlenky, jaký vnitřní svět si vystavíme a komu budeme děkovat.

Erika Oubrechtová

Pane, prosíme tě, odebírej z našich srdcí úzkosti a strachy.

Pomáhej nám, abychom dokázali všechny ty dary, které od tebe máme, rozmnožovat i ostatním, abychom byli připraveni, ne proto, že se bojíme, ale proto, že chceme. Amen.

Ohlédnutí za seminářem Duchovní správa v proměnách doby

Jak jsme již v ČZ referovali, v pražských Dejvicích proběhl v říjnu teologický seminář, zaměřený především na praktické otázky i zcela aktuální problémy v praxi duchovních v jejich náboženských obcích. Shrňme si ještě jednou, o čem se hovořilo:

Bratr patriarcha Tomáš Butta seminář uvedl po obsahové stránce a připomněl dřívější konference s tématem duchovní správy. Uprostřed proměnlivého světa, na jehož vývoj musíme reagovat teologicky i v každodenní praxi, je třeba si uvědomovat otázku: „V čem je církev podobná jiným ‚lidským‘ organizacím? A v čem naopak tkví její jedinečnost?“ Nastínil několik možností, kudy se církev může dále vyvíjet a jaké výhody i nevýhody to s sebou může nést.

Emeritní biskup Petr Šandera s příspěvkem „*Utváření společenství náboženské obce po stránce spirituální a vztahové*“ připomněl svoji situaci duchovního, když nastupoval do služby. Svoji praxi reflektoval s přihlédnutím ke změnám, kterými služba během let probíhala, a nabídl přítomným svá doporučení: Je třeba se ptát: Uvědomují si členové a vedení obcí své poslání jako obec Boží církve? Jak se navzájem znají? Jak se lidsky i duchovně podporují? Co znamená víra, Kristus, Bůh, modlitba, Boží slovo pro jednotlivé věřící a jejich vzájemné vztahy? Vytváří obec vhodné prostředí pro život víry, různé životní a duchovní zápasy? Jsou členové i vedení obcí otevření svému okolí a jeho potřebám a případným změnám? Přicházejí do společenství alespoň občas i nečlenové (hosté)? Jak se zde cítí oni? Obec podle dr. Šandery potřebuje nové sebepochopení. A ptá se: „Nepotřebuje tradiční teritoriální farní struktura už dávno určité doplnění – alternativy nebo zásadní transformaci?“

Po rozboru situace by se náboženské obce a jejich duchovní správce měli ptát: „Na jaké aktivity se v náboženské obci zaměřovat, jaké rozvíjet, jaké dnes zdůraznit?“ „Není třeba tyto úkoly nově definovat?“ Slavení liturgie vidí br. Šandera

jako substanciální pro život obce, doporučuje ovšem zamyslet se nad způsobem liturgického slavení, nad možnými liturgickými změnami. Vidí jako důležité podporovat aktivnější účast věřících (lektorská služba, příprava přímluvných modliteb, výběr písní, sborová oznámení). Preferuje, aby se věřící sjížděli na jedno místo ke slavení bohoslužby před farářským objížděním malých skupinek.

Je řada jiných možných aktivit, nejen biblická hodina a vzdělávání; duchovní by měl využít těchto setkání k tomu, aby byl moderátorem, dával prostor k vzájemnému dialogu i dalším aktivitám v obci, jako jsou modlitební skupinky či křesťanská meditace.

„Každý je důležitý. Každý má své místo. V každém můžeme vidět znamení tajemně přítomného Krista. Respektovat svobodu, osobitost a soukromí bratra a sestry.“...

Dalším přednášejícím byl systematický teolog Jiří Vogel s příspěvkem: „*Ekleziologické modely v budoucnosti*“. Církev se různě proměňuje a proměňuje se také tím, že dává různé důrazy a definice toho, čím vlastně je. Připomněl, že Hus ve svém pojednání O církvi mluví o zhruba sedmi modelech církve: Církev jako Dům Boží, Chrám, Hospodářova vinice, Nejvyšší Stvoření, Nevěsta Kristova, Kristovo Mystické tělo, Shromáždění vyvolených.

Dr. Vogel připomněl diskuzi o modelech církve mezi katolíky, mimo jiné během druhého vatikánského koncilu, a dostal se k pojetí církve v ČČSH, především u Spisara (církev jako náboženský spolek) a Trtíka (církev jako obecnství) – vyjádřené i liturgicky ve vyznání: „Kdekoli se sejdou dva nebo tři, tam já jsem prostřed nich.“

V závěrečné části doktor Vogel přišel se dvěma pohledy na budoucnost potřebného směřování církve, které jsou v mnohých ohledech protikladné: Pohled římského katolíka T. Halíka a pohled anglikána Lorena Benjamin Meada. Halíkův rozděljuje modely církve budoucnosti takto: Boží lid putující dějinami; Škola křesťanské moudrosti; Polní nemocnice. Halík podporuje vznik duchovních center,

která přesahují teritoriální obce. Mead naopak zdůrazňuje důležitost náboženské obce: Fara – farnost je řešením. Nelze se jen orientovat na sociologických výzkumech. Je třeba „opravit hradby“, vybudovat chrám, budovat místa setkávání. Nemusí to být efektivní. Chrám je srdcem církevní existence. Je místem komunikace mezi Bohem a lidem.

Po systematicko-teologickém rozboru dala Mgr. Kristýna Ptáčková ve svém referátu „*Kontext duchovní správy ve dvou náboženských obcích*“ nahlédnout do konkrétní situace její duchovenské činnosti ve dvou odlišných náboženských obcích: Roztoky u Prahy a Hostivice. Činnost a podoby činnosti ovlivňují v různých ohledech přicházející společenské události, jakými byla covidová pandemie či vlna uprchlíků z Ukrajiny.

V jejím příspěvku byli přítomni vzati do její situace duchovní, jako faráři začínající, ovšem jako duchovní již velmi zkušené. Mohli si v jejím vyprávění uvědomit, do jaké situace přišla, co se podařilo nového, ale také jak náročné je realizovat každý nový nápad... Druhým a závěrečným referátem byl příspěvek jáhna Bc. Samuela Vašina z náboženské obce Prachatic: „*Referát z duchovní praxe*“. Byl to opět vzhled do praxe duchovního, a nutno říci duchovního, který se s plným nasazením vložil do znovubudování církve. Jeho široce rozkročená činnost je postavená na otevírání se církve navenek, s velkým množstvím konkrétní sociální činnosti, včetně zakládání diakonického střediska, budování ubytování atd. Asi je také dobré připomenout, že využívá nabídky společnosti Benevita, která ČČSH na různých pozicích nabízí různorodou pracovní činnost lidí s částečným invalidním důchodem, což je významná pomoc v různých situacích náboženských obcí. Bratr jáhen Vašin vychází ze situace takové jaká je, nepřehlíží příležitosti, jeho práce se proto často opírá i o příchozí z rozmanitých církví...

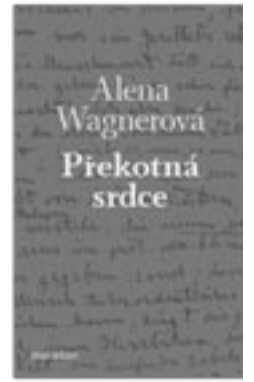
Setkání bylo milé a přínosné svým obsahem, ale také potřebným společným sdílením se duchovních...

Tomáš Novák (zkráceno)

Můžete si přečíst

Alena Wagnerová, **Překotná srdce**.

Vydalo nakladatelství Maraton s. r. o. 2022. Paperback, 136 stran, cena 228 Kč.

V nové próze přední české spisovatelky a orální historičky Aleny Wagnerové se čtenář setkává s řadou kulturně i duchovně významných historických osobností – biskupem a kunsthistorikem Antonínem Podlahou, spisovatelem Karlem Krausem, básníkem Rainerem Mariou Rilke, malířem Maxem Švabinským a Johannesem a Sidonií Nádhernými. Nejde však o historický román, nýbrž o novelu v dopisech.

Zvolená forma fiktivní korespondence mezi Antonínem Podlahou, Karlem Krausem a Johannesem Nádherným autorce umožňuje zachytit vnitřní život hlavních postav, proniknout do jejich vztahů a prožívání. Stáváme se svědky jejich hledání toho, co znamená blízkost druhého člověka nebo jeho, byť dočasná, ztráta, a především různých podob vztahu mezi mužem a ženou – od duchovních sympatií a platonického sblížení přes lásku neopětovanou a zavrženou až k intenzivnímu sourozeneckému vztahu, který se pohybuje na hranici incestu.

O autorce:

Alena Wagnerová (1936), spisovatelka, orální historička a editorka, se narodila v Brně, kde vyrostla a na Masarykově univerzitě vystudovala biologii a pedagogiku. Od roku 1969 se charakterizuje jako Češka žijící v cizině a žije střídavě v Německu a v České republice. Publikuje od šedesátých let, zejména sociologické studie, eseje a prózu. Píše česky i německy.

Je autorkou biografie Sidonie Nádherné (2010), české a evropské osobnosti, jejíž život se odehrával na pozadí první poloviny 20. století, jejího bratra Johannese (2013), pohybujícího se v okruhu Franze Kafky, a české novinářky Mileny Jesenské (1996). Kniha *V ohnisku nepokoje* (2003) obohacuje kařkovskou literaturu o pohled na spisovatelovu rodinu. V textu *Co by dělal Čech v Alsasku?* (2011) sleduje alsaskou stopu Jiřího Weila a v obrázkové knize pro děti *Jak Marta zkotila draka* zpracovala provensálskou legendu, jejíž hrdinka přemohla draka písní a laskavostí. K autorčiným sociologickým textům náleží především monografie *Žena za socialismu* (2017) vydaná původně v Německu. Dlouhodobě a systematicky se zabývá česko-německými vztahy. Připomeňme rozhovory s Němci a Čechy ze Sudet – *Odsunutí vzpomínky* (1993) a *Neodsunutí vzpomínky* (2001) nebo publikaci o německých odpůrcích nacismu v Československu *A zapomenuti vejdemo do dějin* (2010). Vedle novely *Dvojitá kaple* (1991, 2021) vydala v roce 2019 cyklus povídek *Cestou životem*.

Petra Martínková
nakladatelství Maraton

dokončil po roce 1623. Uvedený časový údaj se opírá o dobu, kdy město Polná zakoupil od Jaroslava Bořity z Martinic olomoucký biskup František z Ditrichštejna jako pobělohorský konfiskát, a tak získalo moravskou vrchnost. Veduta města Polné je totiž součástí obrazové výzdoby mapy.

Komenský navzdory historické pobělohorské realitě v Čechách a na Moravě žil naději na návrat do své vlasti. Mapa Moravy byla asi pro něho ideálním obrazem domoviny, který si mohl připomínat jako místo budoucího radostného návratu. O tom, jak vypadala Komenského původní kresba, není nic známo. Mapu známe z nejstarší tištěné verze vydané v roce 1627, která pochází od Abrahama Goose z amsterdamské dílny Nicolase Iohana Visschera – Piscatora. Ze

zbytků po starším označení téhož vydavatele (impressu) na příslušné původní tiskové desce, otištěné při pozdějším vydání Komenského mapy z roku 1664, lze však vyčíst, že se mapa dočkala svého prvního, dnes již nedochovaného vydání již v roce 1624.

Mapa má v pravém horním rohu latinský titul *Nová a ze všech dosavadních nejpřesnější mapa Moravy od J. A. Komenského* (Moraviae nova et post omnes priores accuratissima delineatio, auctore I. A. Comenio) a v pravém dolním rohu nese jméno Visschera jako vydavatele. Goosova rytina má formát 544 x 442 mm. Tištěná mapa má obdélníkovou síť, ze které je odvozeno měřítko sítě 1:480 000.

To se liší od měřítka samotné mapy, které je 1:530 000. Rozdíl vznikl

Dokončení na str. 4

Mapa Moravy od Jana Amose Komenského

V průběhu letošního roku jsme si připomínali různé stránky života i díla Jana Amose Komenského, teologa, vědce, spisovatele, pedagoga, kněze a posledního biskupa staré Jednoty bratrské. V rámci prací Komenského je však ještě třeba zmínit jeho dílo geografické – mapu Moravy. V letošním roce uplynulo 395 let od jejího prvního dochovaného vydání z roku 1627.

Mapa Moravy od J. A. Komenského vznikala asi deset let, během nichž bylo nashromážděno velké množství materiálu. Patrně již v době svých zahraničních studií v Německu v letech 1611–1614 poznal Komenský kvalitu nizozemské kartografie, která byla tehdy v pl-

ném rozkvětu. Zřejmě právě tehdy pojal úmysl zpracovat novou mapu své rodné země, jež by se vystříhala omylů starší mapy Moravy vídeňského lékaře Pavla Fabricia z roku 1569. Hlavní význam své nové mapy spatřoval v podrobnější místopisné náplni. Údaje Fabriciovy ma-

py opravoval Komenský jednak na základě osobní zkušenosti z cest po Moravě, jednak na základě informací, které získal od znalých osob. Opravy se týkaly zejména vzdáleností míst i místních jmen, která byla na Fabriciově mapě značně zkomolená. Mapu pravděpodobně

Mapa Moravy...

Dokončíte str. 3
dodatečným dokreslením sítě.

Charakteristickým rysem mapy je v horní části pás pohledů zobrazující města Polnou, Olomouc, Brno a Znojmo. V levém horním rohu je umístěna obsáhlá latinsky napsaná dedikace Ladislavu Veleňovi ze Žerotína, ve které Komenský vysvětluje, proč mapu vytvořil a jakým způsobem postupoval. Píše se v ní: „Početné jsou a rozličně vydané místopisné mapy naší vlasti, nejjasnější pane, ale všechny jsou plny chyb.“ Mapa Moravy pravděpodobně mohla původně tvořit součást Komenského díla o moravských dějinách s názvem O moravských starožitnostech (De Antiquitatibus Moraviae), jehož rukopis se nedochoval. Zmínka o tomto díle je obsažena v knize Tomáše Pešiny z Čechorodu *Mars Moravicus* z roku 1677.

Pro osídlená místa má Komenský sedm značek, jejichž kombinací dosáhl mnohem více kategorií. Z větší části byla klasifikace sídel převzata z již zmíněné mapy Moravy Pavla Fabricia. Vysvět-

livky k použitým značkám se nacházejí v pravém dolním rohu. Názvosloví Komenského mapy je české, u důležitých sídel je rozšířeno o německý název. V levém horním rohu je umístěno měřítko v moravských mílich. Mapa byla tištěna z dvanácti původních tiskových desek, do nichž byla podle původní předlohy vyryta. Komenský na mapě zachytil nejen schematický reliéf, vodstvo a sídla, ale také vinice, léčivé prameny a lázně, sklárny a železnorudné, zlaté a stříbrné doly.

Mapa zachycuje 720 zeměpisných názvů, z čehož je 667 sídel, 28 řek a rybníků, 16 horopisných názvů, 8 zemí a 1 porost. Říční soustava je na rozdíl od Fabriciovy mapy mnohem důkladněji propracovaná. Toky protékají správnými osadami a stékají se podle skutečnosti. Na řekách byly vyznačeny mosty, což souvisí s cestovním charakterem mapy. Názvy hor a horstev se vyskytují velmi zřídka, avšak v pohraničních oblastech jsou zde naznačeny průsmyky. Na mapě se vyskytuje speciální značka pro

vinice, pro léčivé prameny a lázně. O Komenského mapu byl v tehdejší válečné době velký zájem, proto existuje řada jejích kopií. Mezi známé patří amsterdamská kopie Jodoca Hondia a následně kopie Viléma Blaeua. V českých zemích vyšla Komenského mapa až v roce 1677, sedm let po jeho smrti, s titulem *Dříve Moravská říše nyní Markrabství* (Moraviae olim regnum nunc Marchionatus) jako příloha již zmíněné knihy *Mars Moravicus*. V důsledku protireformační politiky však na ní není uvedeno Komenského jméno. Kromě nejstarší tištěné verze – již zmíněné mědirytiny od A. Goose z Visscherovy amsterdamské dílny z roku 1627 – jsou následná vydání mapy v roce 1633, 1645 a 1664. I po smrti Komenského v roce 1670 vycházela jeho mapa v dalších vydáních nejen v Holandsku, ale také v Německu, Itálii, Francii, Rakousku a v Čechách, jak již bylo uvedeno.

U našeho příspěvku je zobrazena draperie s titulem Komenského geografického díla, která je integrální součástí všech vydání mapy z původních tiskových desek.

Bohdan Kaňák

Výstava František Bílek v Praze na Zderaze

8. listopadu jsme v pražském kostele sv. Václava na Zderaze zahájili výstavu k 150. výročí narození sochaře, řezbáře, mystika Františka Bílka. Vystavené fotografie i vztah Bílka k tomuto kostelu blíže ozřejmil historik dr. Martin Jindra. Expozice je k vidění každé úterý a čtvrtek od 13 do 17 hodin a každou neděli od 10.30 do 12 hodin. Po domluvě na telefonu 602 694 059 možno zhlédnout i jindy.

red

foto: Tomáš Novák

HACH ZUŠ Harmonie

**Srdčně Vás zveme na tradiční
Benefiční podzimní koncert**
do chrámu sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí

pondělí 21. listopadu 2022, 18 hodin
chrám sv. Mikuláše
na Staroměstském náměstí

Zásluhu nad koncertem přivítá
pražský biskup ČCŠH otc. ThDr. David
Tanzar, ThD. Výstředek z dobrovolného
vstupného bude věnován na konto
Církevní lákadlní školy mistra Jana
Husa v Rakovníku.

www.zusharmonie.cz

Zprávy

Mediální seminář ERC

Dne 20. října se v pražském Husově domě (Jungmannova 9) konal seminář ERC na téma **Jak natočit video s omezenými možnostmi**, na který se nyní můžete podívat on-line na:

<https://you-tu.be/2npFdxO65M0>.
Lektorem byl Bedřich Jetelina, scénárista a režisér České televize, který spolupracuje s ČT na pořadech Cesty víry, Křesťanský magazín a Sváteční slovo. **red**

VIA SACRA

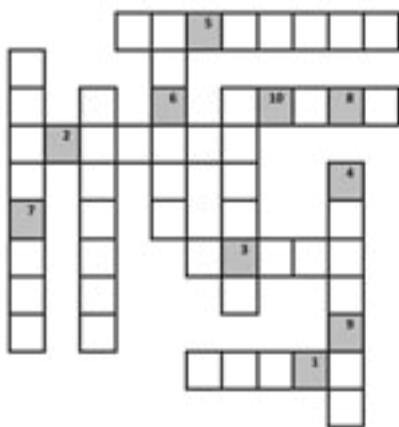
Náboženská obec ČCŠH v Liberci vás zve na faru na nám. Českých bratří do výstavní síně Boženy Němcové na přednášku s promítáním na téma VIA SACRA. Je to putování po posvátných místech v Euroregionu NISA, a to 1. část - hornolužická. Spatříte Kamenec, Cunewalde, Ochranov-Herrnhut, Ojbin, Budyšin. Koná se v pátek 25. listopadu 2022 od 17 hodin. Přednáší a promítá jáhen Mgr. Vítězslav Lorenovicz. Vstupné 30 Kč. **rst**

PRO DĚTI A MLÁDEŽ

Na Golgotě

Vpisujte slova podle počtu písmen - zleva doprava a shora dolů.

8 písmen: odpustit, zločinci
7 písmen: losovat, pamatuj, pravice
6 písmen: levice, Mesiáš
5 písmen: Lebka, místo, nápis

(Řešení z čísla 45: Hospodin není Bohem mrtvých, nýbrž živých.)

Jana Krajčířiková

Varhanní koncert

se sólovými flétnami a zpěvem
Zveme do pražského **Sboru Alberta Schweitzera** (U Michelského mlýna 124/27) na varhanní koncert. Zazní skladby B. Smetany, G. F. Händela, F. Mendelssohna Bartoldyho a další.

Účinkují: Petr Tvrdek ml. - flétny, Andrej Beneš - zpěv, Petr Tvrdek st. - varhany, Iveta Tvrdková Karmazínová - varhany. **V sobotu 26. listopadu od 17 hodin. red**

Mikulášské zastavení ve Vratimově

Náboženská obec naší církve ve Vratimově zve na mikulášské zastavení. **V neděli 4. prosince od 14 hodin se v Husově sboru (Školní 3) sejdeme ke zdobení perníčků, výrobě adventních věnců a napíšeme také Ježíškovi... red**

Podzimní meditace online

Připojte se k podzimním (před-)adventním dnům meditace formou online konferencí. Zájemci se mohou přihlásit na email: petr.sandera@volny.cz. **red**

Z ekumeny

STÁLE POMÁHÁME UKRAJINĚ

Ekumenické setkání „Církevní pomoc Ukrajině“ proběhlo 8. listopadu v ústředí Českobratrské církve evangelické a bylo ohlédnutím za dosavadní pomoci lidem na útěku před válkou, a také inspirací a sdílením plánů pro nadcházející období. Nabízíme několik střípků, které na setkání zazněly:

Bratrská jednota baptistů v ČR nabídla dosud v rodinách členů a přátel na 33 375 noclehů. Jednou domácností prošlo dokonce přes 300 lidí.

Armáda spásy poskytuje pomoc mj. romským uprchlíkům nebo ženám v nočních klubech v západních Čechách.

Apoštolská církev zprostředkovala evakuaci a zajistila ubytování a péči 50 seniorům z Donbasu - většina z nich byla upoutána na invalidní vozík nebo trvale na lůžko.

Církev československá husitská (ČCŠH) plánuje skrze svou diakonii poslat před zimou finance přímo do Kyjevské oblasti - na opravy dveří, oken či topení a na základní materiál.

Českobratrská církev evangelická nabídla ministerstvu hned v první den války 46 farních sborů připravených okamžitě přijmout uprchlíky. Nakonec ve 130 sborech ČCE našlo zázemí více než 2000 lidí. V Brně vznikla improvizovaná „jazyková škola“ pro 500 studentů, včetně hlídání dětí.

Z facebooku ČCE vybrala a upravila redakce

Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

Vydává Ústřední rada Církve československé husitské, Wuchterlova 5, 160 00 Praha 6
Redakce: Vedoucí redaktorka ThDr. Klára Matoušová, redaktorka Mgr. Markéta Černá, grafik Milan Udržal; tel.: 220 398 107, e-mail: cesky.zapas@cesh.cz
Redakce si vyhrazuje právo na úpravy a krácení příspěvků. Tisk: Grafotechna. Distribuce: ADLEX, spol. s r.o. Xaveriova 1888/45, Praha 5 150 00
Předplatné: Mgr. Dagmar Pišová, tel.: 220 398 117, e-mail: prodejna.blahoslav@cesh.cz. Reklama: tel. 220 398 117

